

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/143045,Odsloniecie-tablicy-pamiatkowej-oraz-prezentacja-nowego-pomnika-nagrobnego-Wlady.html>
2022-09-29, 13:01

Odsłonięcie tablicy pamiątkowej oraz prezentacja nowego pomnika nagrobnego Władysława Buszkiewicza ps. „Głóg” (1911-1982) - Gdynia, 29 kwietnia 2021

W 43. rocznicę powstania WZZ oddaliśmy hołd obrońcy Ojczyzny w 1939 r., żołnierzowi Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej, współpracownikowi Komitetu Samoobrony Społecznej „KOR” i Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża.

W ramach obchodów 43. rocznicy powstania WZZ Wybrzeża w Gdyni odbyło się uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej [Władysława Buszkiewicza ps. „Głóg” \(1911-1982\)](#). Tablica została umieszczona na budynku przy ulicy Obrońców Wybrzeża 13 - miejscu zamieszkania Władysława Buszkiewicza. Uroczystej prezentacji upamiętnienia dokonał prezes IPN dr Jarosław Szarek w obecności zaproszonych gości, w tym prezydenta Gdyni dr. Wojciecha Szczurka. Przedstawiciel IPN w przemówieniu podkreślił:

To postać wyjątkowa, wyjątkowa ze względu na swój życiorys. Wszyscy bohaterowie wcześniej upamiętnieni to było pokolenie urodzone w latach czterdziestych i pięćdziesiątych. Władysław Buszkiewicz w tym czasie, kiedy przystępował do działalności antykomunistycznej, był seniorem, już był emerytem, ale mimo to zaangażował się w walkę z systemem komunistycznym, wspierając Wolne Związki Zawodowe. Udzielał swojego mieszkania, właśnie w tym budynku, na zebrania Wolnych Związków Zawodowych, kolportował niezależną literaturę [...] i temu młodemu pokoleniu, zaangażowanemu w Wolne Związki Zawodowe, opowiadał swoją własną historię, bo za sobą miał już walkę w czasie II wojny światowej. [...] Naszą pamięcią wyrażamy nasze podziękowanie za ich działalność.

Kiedy wracamy pamięcią do dawnych wydarzeń historycznych, mamy na myśli bohaterów, ale też wielkie zmiany, które dzięki nim miały miejsce. Wracamy do wielkiego Sierpnia roku '80, do wielkiego zrywu radości, niepodległości, wolności i tej drogi, która prowadziła do odzyskania przez Polskę niepodległości. [...] Kiedy myślimy o tym, jak ten Sierpień wybuchł, wracamy także do wydarzeń wcześniejszych i takie postacie jak Władysław Buszkiewicz symbolicznie spinają i dowodzą takiej szczególnej sztafety pokoleń, które musiały niemal całe życie tęsknić, marzyć i walczyć o wolną Polskę – mówił z kolei prezydent Gdyni dr Wojciech Szczurek.

Tablicę odsłonili prezes IPN dr Jarosław Szarek, prezydent Gdyni Wojciech Szczurek i przewodniczący Zarządu Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność” Krzysztof Dośła; poświęcił ją ks. kanonik dr Krzysztof Drews z pobliskiej parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gdyni.

Następnie delegacje udały się na cmentarz katolicki przy ul. Malczewskiego w Sopocie, gdzie złożyły kwiaty na nowym nagrobku Władysława Buszkiewicza, powstałym dzięki zaangażowaniu Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Gdańsku w ramach realizacji Ustawy o Grobach Weteranów Walk o Wolność i Niepodległość Polski. W imieniu IPN wieniec złożyli m.in. prezes dr Jarosław Szarek i dyrektor oddziału w Gdańsku prof. Mirosław Golon. Przedstawiciel gdańskiego IPN podkreślił – udzielając wywiadu mediom – że na nowym nagrobku poprawiono błędne daty roczne urodzenia i śmierci bohatera WZZ, powstałe w wyniku pomyłki kamieniarza na poprzednim pomniku.

Kwiaty zostały również złożone na grobie działacza opozycji antykomunistycznej Jana Samsonowicza.

Złożenie kwiatów na odnowionym przez IPN grobie Władysława Buszkiewicza i jego rodziny #1

Złożenie kwiatów na odnowionym przez IPN grobie Władysława Buszkiewicza i jego rodziny #2

Złożenie kwiatów na odnowionym przez IPN grobie Władysława Buszkiewicza i jego rodziny #3

Złożenie kwiatów na odnowionym przez IPN grobie Władysława Buszkiewicza i jego

Złożenie kwiatów na odnowionym przez IPN grobie Władysława Buszkiewicza i jego

Złożenie kwiatów na odnowionym przez IPN grobie Władysława Buszkiewicza i jego

rodziny #4

Złożenie kwiatów na odnowionym przez IPN grobie Władysława Buszkiewicza i jego rodziny #7

rodziny #5

Złożenie kwiatów na odnowionym przez IPN grobie Władysława Buszkiewicza i jego rodziny #8

rodziny #6

Złożenie kwiatów na odnowionym przez IPN grobie Władysława Buszkiewicza i jego rodziny #9

Na uroczystości obecni byli przedstawiciele Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Gdańsku na czele z naczelnik Katarzyną Lisiecką, która odczytała list przesłany przez rodzinę Władysława Buszkiewicza. Mówił o tym także w dniach poprzedzających wydarzenie prof. Mirosław Golon:

Wielką radość przyniosło pracownikom OBUWiM i wszystkim zaangażowanym w upamiętnienie pięknej historii walki Polaków o wolność nawiązanie kontaktu z rodziną św. Władysława Buszkiewicza. Gdyby nie obecne ograniczenia związane z zarazą, to właśnie członkowie rodziny byłiby głównymi gospodarzami uroczystości przy odsłonięciu tablicy pamiątkowej w Gdyni przy ul. Obrońców Wybrzeża i przy nagrobnym pomniku weterana na Cmentarzu Katolickim w Sopocie przy ul. Malczewskiego. Mamy jednak już kontakt i pewność, że najbliżsi tak zasłużonego żołnierza z lat II wojny światowej, a później uczestnika antykomunistycznej opozycji będą wspólnie z nami brali udział w przyszłości w upamiętnieniach i popularyzacji wiedzy o życiu Władysława Buszkiewicza i o wielkich sprawach, którym służył dla dobra naszej ojczyzny - Polski.

Gdański OBUWiM w ciągu minionych lat w podobny sposób - przez pamiątkową tablicę - uhonorował wielu innych członków WZZ.

Tablice upamiętniające działaczy WZZ:

[Jana Samsonowicza \(Gdański Uniwersytet Medyczny, hol budynku nr 1 ul. Dębinki 7\);](#)

[Andrzeja Butkiewicza \(ul. Świętego Ducha 37/39, Gdańsk\);](#)

[Stanisława Kowalskiego \(ul. Biała 12, Gdańsk\);](#)

[Henryka Lenarciaka \(ul. Obróńców Wybrzeża 4C, Gdańsk\);](#)

[Marylę Płońską \(ul. Wejhera 3, Gdańsk\);](#)

[Macieja Miatkowskiego \(ul. Pomorska 94, Gdańsk\);](#)

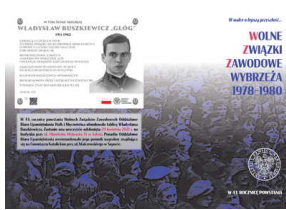
[Tomasza Wojdakowskiego \(al. Grunwaldzka 581, Gdańsk\);](#)

[Alinę Pienkowską-Borusewicz \(ul. Fitelberga 8, Gdańsk\);](#)

[Magdalenę Modzelewską-Rybicką \(al. Wojska Polskiego 20, Gdańsk\);](#)

[Jana Koziatka \(ul. Leśny Stok 4, Gdańsk\).](#)

Folder z tablicami upamiętniającym członków WZZ i ich lokalizacją

Folder OBUWiM IPN
Gdańsk prezentujący
tablice działaczy WZZ

Folder OBUWiM IPN
Gdańsk prezentujący
tablice działaczy WZZ

WŁADYSŁAW BUSZKIEWICZ

Władysław Buszkiewicz urodził się 19 kwietnia 1911 r. Malicach w powiecie hrubieszowskim na Lubelszczyźnie. Pochodził z rodziny robotniczej. W 1914 r. wraz z rodzicami, Antonim i Ewą zamieszkał w Łaszczowie. Rok po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w wieku 8 lat rozpoczął naukę w szkole powszechnej w Łaszczowie. Edukację przerwał najazd bolszewicki, szkołę ukończył po zakończeniu wojny. Kolejnym etapem jego edukacji było Gimnazjum Matematyczno-Przyrodnicze im. M. Kopernika we Włodzimierzu Wołyńskim.

Pierwszym miejscem praktyk, a później pracy Władysława Buszkiewicza była Hrubieszowska Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa z filią w Łaszczowie, z którą był związany od września 1928 do maja 1930 r. Po likwidacji filii, przez kolejne 2 lata pracował na stanowisku poborcy podatkowego w powiecie tomaszowskim.

W wieku 21 lat, 8 marca 1932 r. rozpoczął półtoraroczną służbę wojskową w 6 baterii 27.

Pułku Artylerii Lekkiej, stacjonującej we Włodzimierzu Wołyńskim, w ramach której został przesunięty do Szkoły Podoficerskiej, którą ukończył z wyróżnieniem uzyskując stopień kaprała. Na początku października 1933 r. został mianowany podoficerem nadterminowym i w tej służbie pozostał do 30 września 1935 r. W międzyczasie, w czerwcu 1935 r., jako ekstern, złożył egzamin uzyskując świadectwo ukończenia Gimnazjum Matematyczno-Przyrodniczego we Włodzimierzu Wołyńskim.

Przed zakończeniu nadterminowej służby wojskowej, złożył podanie do Ministerstwa Spraw Wojskowych z prośbą o przyjęcie do pracy w Polskich Kolejach Państwowych, a w przypadku braku etatu do służby pocztowo-telegraficznej lub wojskowej służby pomocniczej. Został skierowany do służby pocztowo-telegraficznej, z którą związał niemal dekadę swojego życia zawodowego. Od października 1935 r. odbywał praktyki w podległych Dyrekcji Okręgu Poczty i Telegrafów w Lublinie Urzędach Poczтовых w Ludwipolu i Chełmie. Po zdaniu w lipcu 1937 r. w Lublinie egzaminie dla praktykantów z wykształceniem średnim służby pocztowo-telekomunikacyjnej, przeniósł się do Kowla, gdzie pracował na stanowisku asystenta w tamtejszym Urzędzie Pocztowym.

W kwietniu 1938 r. został powołany na czterotygodniowe ćwiczenia dla rezerwistów, które odbył w Powiatowej Komendzie Uzupelnień w Kowlu w charakterze pisarza plutonowego. Po ich zakończeniu, przez kilka miesięcy pracował nadal w Kowlu, po czym we wrześniu 1938 r. na własną prośbę, z powodu trudnej sytuacji materialnej rodziny mieszkającej w Lublinie, przeniósł się i rozpoczął pracę w Rejonowym Urzędzie Telefoniczno-Telegraficznym w Lublinie. Należał do Związku Zawodowego Pracowników Państwowych w Lublinie.

Tuż przed rozpoczęciem wojny, w lipcu 1939 r. w kościele św. Pawła w Lublinie zawarł związek małżeński z Leokadią Sarzyńską, a miesiąc później został zmobilizowany. W ramach 3. Pułku Artylerii Lekkiej w Zamościu uczestniczył w walkach pod Skarżyskiem-Kamienną, Starachowicami i Iłżą. Dywizjon, w którym służył, uległ rozbiciu, a on sam został lekko ranny. W poszukiwaniu jednostki bojowej udał się do Kowla na Wołyniu, gdzie Komenda Placu Kowel 18 września 1939 r. wydała zaświadczenia, na mocy którego został zwolniony z wojska jako nienadający się do czynnej służby wojskowej.

23 września 1939 r. w Piaskach pod Lublinem dostał się do niewoli niemieckiej, z której zbiegł podczas konwoju w nocy z 23 na 24 września 1939 r. i powrócił do miejsca zamieszkania w Lublinie. Będąc poszukiwanym przez żandarmerię niemiecką, w październiku 1939 r. opuścił stolicę Lubelszczyzny i wyjechał do rodziców mieszkających wówczas w Łaszczowie. W okresie od stycznia 1940 do 1942 r., trzykrotnie ratując się ucieczką, zdołał uniknąć aresztowania ze strony gestapo z Tomaszowa Lubelskiego. Z powodu grożącego mu ze strony okupanta niemieckiego niebezpieczeństwa nie mógł podjąć żadnej pracy. Nie posiadając zameldowania, ukrywał się w różnych, dobrze mu znanych miejscowościach położonych w rodzinnych stronach, tj. Kolonia Pieniany, Kolonia Podlodów, Malice, Kotorów i Osada Dębiny.

Władysław Buszkiewicz od listopada 1939 r. służył jako żołnierz Związku Walki Zbrojnej, a

następnie, od 1942 r. Armii Krajowej w stopniu plutonowego o pseud. „Głóg”. Uczestnicząc w odprawach z żołnierzami podziemnego ruchu oporu, przekazywał prasę podziemną do dalszego kolportażu. Z Buszkiewiczem na licznych koncentracjach w lasach tomaszowskich kilkakrotnie spotykał się Zdzisław Szewczyk, żołnierz Armii Krajowej, który zabierał i następnie przewoził do Lublina i Lwowa materiały wybuchowe. 24 grudnia 1942 r. „Głóg”, jako współorganizator, brał udział w zakończonej sukcesem akcji dywersyjnej na linii kolejowej Rawa Ruska-Czerwonogród pod Uhnowem na niemiecki transport wojskowy zmierzający w kierunku frontu wschodniego, w wyniku której pociąg został wykolejony.

Buszkiewicz od 1941 do końca 1943 r. pełnił funkcję dowódcy plutonu Rejonu Łaszczów w Obwodzie Tomaszów Lubelski. Dowódcą tego Obwodu wchodzącego w skład Inspektoratu Zamojskiego Lubelskiego Okręgu AK był wówczas Wilhelm Szczepankiewicz pseud. „Drugak”, natomiast bezpośrednim dowódcą Władysława Buszkiewicza był komendant Rejonu Łaszczów - Jerzy Sobieszczęński pseud. „Jastrząb”.

Latem 1943 r., przebywając w lasach tomaszowskich, Buszkiewicz, w wyniku zorganizowanej przez Niemców akcji pacyfikacyjnej na zgrupowania oddziałów Armii Krajowej i Batalionów Chłopskich, znalazł się w okrążeniu, z którego udało mu się wymknąć. W styczniu 1944 r. został odkomenderowany do jednego z Obwodów Okręgu AK Lublin. Zmienił miejsce pobytu i zamieszkał w Wólce Bieleckiej, gdzie zameldował się u komendanta rejonu AK Milejów. Z zeznania żołnierza AK Zdzisława Szewczyka dowiadujemy się także, że na początku 1944 r. w Lublinie spotykał się z Buszkiewiczem, jako łącznikiem obwodu AK Lublin.

Pod koniec lipca 1944 r., po wkroczeniu Armii Czerwonej, powrócił do Lublina i zgłosił się w przedwojennym miejscu pracy w Rejonowym Urzędzie Telefoniczno-Telegraficznym, gdzie przez niemal rok pracował na stanowisku głównego kasjera i kontrolera.

Po zakończeniu II wojny światowej nie ujawnił przed władzami komunistycznymi swojej konspiracyjnej działalności w ZWZ/AK oświadczając, że od wybuchu wojny do 8 sierpnia 1944 r. był pracownikiem prowizorycznym w stanie czynnym w stosunku do przedsiębiorstwa Poczta Polska, Telegraf i Telefon.

W sierpniu 1945 r. Władysław Buszkiewicz, w obawie przed rozpoznaniem przez urząd bezpieczeństwa, opuścił Lubelszczyznę i wyjechał do Sopotu, gdzie posadę nauczycielki otrzymała jego żona. Do końca kwietnia 1946 r. pracował na stanowisku starszego asystenta, pełniąc obowiązki kierownika sekretariatu w tamtejszym urzędzie pocztowym, po czym został służbowo przeniesiony do oddziału gospodarczego Dyrekcji Okręgu Poczty i Telegrafów w Gdańsku. W grudniu 1946 r. zdał przed Komisją przy Dyrekcji Okręgu Poczty i Telegrafów w Gdańsku egzamin pozwalający obejmować stanowiska kontrolne i kierownicze, a w kwietniu 1947 r. został mianowany podreferendarzem pracując kolejno w Oddziale Kontroli Rachunków Dyrekcji w Gdańsku, Wydziale Ogólnym, a następnie w Wydziale Planowania gdańskiej Dyrekcji Poczty.

W międzyczasie, pracując zawodowo, systematycznie podnosił swoje kwalifikacje. W czerwcu 1948 r. ukończył trzyletnie studia wyższe na kierunku prawno-administracyjnym w Wyższej Szkole Nauk Administracyjnych w Łodzi, broniąc pracę traktującą o zagadnieniach tranzytu poczty przez porty. W grudniu 1948 r. zdał egzamin dla praktykantów z wyższym wykształceniem w służbie pocztowo-telekomunikacyjnej, a trzy miesiące później ukończył podstawowy kurs księgowości handlowej i pocztowej, by z początkiem kwietnia 1949 r. awansować na stanowisko referendarza.

Po zwolnieniu z dotychczasowego miejsca pracy, początkowo jako starszy ekonomista, od kwietnia 1950 r. podjął zatrudnienie w Powiatowej Komisji Planowania Gospodarczego przy Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Gdańsku, a później w Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku. Pełnił funkcję kierownika Działu Transportu i łączności, następnie do 1958 r., był kierownikiem Działu Koordynacji Przewozów. Zwolniony w związku z reorganizacją administracji przez kolejne dwa lata pracował na stanowisku kierownika Zespołu Hodowlanego w Choczewie.

Kolejnym miejscem zatrudnienia Władysława Buszkiewicza był Zarząd Portu w Gdyni. Pracował tam początkowo w charakterze dysponenta, później kierownika Bazy Przeładunkowo-Składowej, a od 1963 r. starszego ekonomisty w Pionie Eksploatacyjnym. W lipcu 1975 r. został specjalistą ds. skarg i wniosków w dziale Prawno-Organizacyjnym. Z tym zakładem był związany zawodowo najdłużej, bo od 1960 do końca sierpnia 1976 r., kiedy przeszedł na emeryturę.

Będąc zatrudniony w Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Gdańsku oraz w Zarządzie Portu w Gdyni należał kolejno do Związku Zawodowego Pracowników Państwowych i Społecznych oraz do Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców w Gdyni.

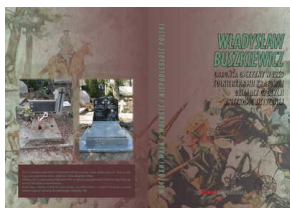
Pod koniec lat siedemdziesiątych Władysław Buszkiewicz zaangażował się w działalność nowej, rodzącej się opozycji antykomunistycznej. Był współpracownikiem Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża i Komitetu Samoobrony Społecznej „KOR”. Utrzymywał ścisły kontakt z Bogdanem Borusewiczem, od którego otrzymywał, a następnie kolportował w swoim środowisku niezależne materiały, publikacje i wydawnictwa. Angażował się w zbieranie środków finansowych przeznaczonych na cele organizacyjne opozycji. Udostępniał swoje mieszkanie w Gdyni na spotkania, w których uczestniczyli działacze opozycji.

Za swoją działalność antykomunistyczną Władysław Buszkiewicz był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa. Wydział III KWMO w Gdańsku, z powodu *współpracy z elementem antysocjalistycznym*, od 25 listopada 1977 r. założył na niego Sprawę Operacyjnego Sprawdzenia o kryptonimie „Emeryt”. Akta powyższej sprawy, złożone do archiwum pod sygn. 17968/II 28 listopada 1981 r., w momencie, gdy Buszkiewicz był już bardzo ciężko chory, zostały zniszczone w 1990 r.

Władysław Buszkiewicz zmarł 7 stycznia 1982 r. w Gdańsku. Spoczywa na cmentarzu katolickim przy kościele p.w. Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej – Gwiazdy Morza w Sopocie wraz z żoną, Leokadią Buszkiewicz oraz jej matką, Zofią Sarzyńską.

Polecamy folder OBUWiM z cyklu „Weterani walk o wolność i niepodległość Polski" poświęcony Władysławowi Buszkiewiczowi”.

Folder OBUWiM z cyklu Weterani walk o wolność i niepodległość Polski poświęcony Władysławowi Buszkiewiczowi

Folder OBUWiM z cyklu Weterani walk o wolność i niepodległość Polski poświęcony Władysławowi Buszkiewiczowi

PLIKI DO POBRANIA

[Tablica pamiątkowa Władysława Buszkiewicza ps. „Głóg” \(j. angielski\) \(pdf, 1.29 MB\)](#)

[Folder OBUWiM IPN Gdańsk prezentujący tablice działaczy WZZ \(pdf, 3.91 MB\)](#)

[Folder OBUWiM z cyklu Weterani walk o wolność i niepodległość Polski poświęcony Władysławowi Buszkiewiczowi \(pdf, 3.61 MB\)](#)